

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Rudolfa Čírča a sudcov JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Petra Priehodu v právnej veci žalobcu **K. K.**, bývajúceho v C., zastúpeného JUDr. P. K., advokátom so sídlom v K., proti žalovanej **A. – S., a.s.**, so sídlom v B., o náhradu škody na zdraví, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 15 C 85/2003, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. septembra 2006 sp.zn. 4 Co 458/2005 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 14. septembra 2006 sp.zn. 4 Co 458/2005 v zmeňujúcom výroku vo veci samej a vo výroku o trovách konania **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Žalobou podanou na Okresnom súde Prešov 8. augusta 2003 sa žalobca domáhal voči žalovanej náhrady škody na zdraví za úraz, ktorý utrpel 12.5.2002 pri dopravnej nehode zavinennej poisťovňou žalovanej. Náhradu škody si uplatnil vo forme bolestného vo výške 70-násobku základného bodového hodnotenia, t.j. v sume 1 999 200 Sk s prísl. a vo forme sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 80-násobku základného bodového hodnotenia, t.j. v sume 7 440 000 Sk s prísl.

Okresný súd Prešov rozsudkom z 10. októbra 2005 č.k. 15 C 85/03-116 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 93 000 Sk do troch dní od právoplatnosti

rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol. Zároveň rozhodol o trovách konania účastníkov a štátu. Výroky vo veci samej odôvodnil výsledkami vykonaného dokazovania, z ktorého vyvodil záver, že je daná zodpovednosť prevádzateľa motorového vozidla za škodu spôsobenú pri dopravnej nehode žalobcovi, a že v zmysle § 15 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení je žalovaná v konaní pasívne legitimovaná. Uplatnený nárok na náhradu za bolesť nad už poskytnutú sumu 28 575 Sk (zodpovedajúcu základnému bodovému hodnoteniu bolestného) považoval za nedôvodný vychádzajúc zo skutkových zistení, že liečba žalobcu bola konzervatívna, bez potreby operácie a bez komplikácií, pričom žalobca sa mohol voľne pohybovať. S prihliadnutím na to, že v dôsledku utrpených zranení došlo u žalobcu k difúznemu poškodeniu mozgu a že proces začatý úrazom môže pokračovať a vyústiť do predčasnej demencie alebo iných závažných následkov, ako aj s poukazom na skutočnosť, že žalobca po nehode už nebol schopný uchádzať sa o štúdium medicíny a pokračovať v aktívnej športovej činnosti, priznal mu náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 93 000 Sk, považujúc za primerané zvýšenie tejto náhrady len na dvojnásobok uvedenej sumy (už poskytnutej žalovanou a zodpovedajúcej základnému bodovému hodnoteniu sťaženia spoločenského uplatnenia).

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 14. septembra 2006 sp.zn. 4 Co 458/2005 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1 767 000 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku o zamietnutí žaloby nad túto sumu prvostupňový rozsudok potvrdil. Žalovanej uložil aj povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov celého konania 90 336 Sk na účet jeho zástupcu JUDr. P. K. do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vyslovil, že výrok o trovách štátu zostáva nedotknutý. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho názoru, že u žalobcu ide o prípad hodný osobitného zreteľa umožňujúci zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení platnom v čase vzniku nároku (ďalej len „vyhláška č. 32/1965“), pričom s prihliadnutím na trvalé následky a obmedzenia považoval za správne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na 20-násobok sumy zodpovedajúcej základnému počtu bodov určeného znaleckým posudkom, t.j. jej priznanie vo výške 1 767 000 Sk (popri už vyplatenej sume 93 000 Sk).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Dovolaním napadla zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu a súvisiaci výrok o trovách konania.

Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutých výrokoch zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vyčítala odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci v otázke primeraného zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia. Poukazovala na to, že zvýšenie tejto náhrady v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 prichádza do úvahy vo výnimočných prípadoch, keď poškodený bol mimoriadne aktívny ako politický alebo verejný činiteľ, ako športovec, prípadne umelec. Namietala tiež, že pri rozhodovaní o tejto náhrade treba prihliadať na reálne existujúce fakty a nie na eventúálne možnosti.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol tento mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým z úradnej povinnosti skúmal existenciu väd konania taxatívne vymedzených v ustanovení § 237 O.s.p. a iných väd, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, aj keď neboli dovolateľkou namietané. Zistil, že z obsahu spisu žiadne takéto vady nevyplývajú. Následne sa zaoberal správnosťou napadnutého rozsudku z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, t.j. či rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Nesprávnym právnym posúdením veci treba rozumieť nesprávnu aplikáciu hmotného práva na zistený skutkový stav alebo jeho nesprávny výklad, ktorý má za následok nesprávne rozhodnutie.

Pri určovaní výšky náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia v preskúmvanej veci bolo treba vychádzať z právneho predpisu, ktorým je vyhláška č. 32/1965. Tento právny predpis v ustanovení § 7 ods. 1 určuje výšku odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia za jeden bod (60 Sk v čase vzniku škody) a v odseku 2 tohto ustanovenia maximálnu výšku celkového odškodnenia (240 000 Sk, z toho odškodnenie za bolesť 72 000 Sk). V odseku 3 uvedeného ustanovenia umožňuje súdu

v prípadoch hodných osobitného zreteľa odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť i nad stanovený limit.

Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia určená na základe počtu bodov stanovených lekárom predstavuje jednorazové odškodnenie za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb a pre plnenie jeho spoločenských úloh (§ 4 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965). Nemožno prehliadať, že už samotné základné bodové ohodnotenie (§ 6 ods. 1 tejto vyhlášky) zohľadňuje okolnosť, že poškodený je vplyvom následkov utrpeného zranenia obmedzený vo svojich možnostiach, napr. vo voľbe povolania, voľbe životného partnera a ďalších spôsoboch osobného uplatnenia, v možnostiach zúčastniť sa kultúrnej a športovej činnosti či v iných formách spoločenského uplatnenia. Primerané zvýšenie podľa § 6 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 (až na dvojnásobok) potom predpokladá existenciu ďalších skutočností umožňujúcich záver, že obmedzenia poškodeného nemožno vyjadriť len základným odškodnením; dopadá na prípady, keď konkrétne skutočnosti vyplývajúce z porovnania zdravotného stavu pred a po zranení umožňujú záver, že základné odškodnenie nepostačuje ku kompenzácii dôsledkov zhoršeného zdravotného stavu pre životné úkony poškodeného alebo pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb a úloh.

Zvýšenie náhrady nad stanovený limit je podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 potom prípustné iba v prípadoch hodných osobitného zreteľa, za ktoré treba považovať najmä prípady, kedy možnosti poškodeného sú veľmi výrazne obmedzené či celkom stratené v porovnaní s vysokou a mimoriadnou úrovňou jeho kultúrnych, športových či iných aktivít v dobe pred vznikom škody. I keď uvedené ustanovenie umožňuje súdu priznať vyššiu náhradu bez ohľadu na stanovené najvyššie sumy odškodnenia, teda priznať aj jeho viacnásobné zvýšenie, treba vychádzať z ustálenej súdnej praxe, podľa ktorej zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia na dvadsaťnásobok alebo viac ako dvadsaťnásobok je vyhradené prípadom, keď napr. u poškodeného došlo k veľmi výraznému obmedzeniu alebo k strate možnosti spoločenského uplatnenia v porovnaní s vysokou a mimoriadnou úrovňou jeho kultúrnych, športových či iných aktivít v dobe pred vznikom škody, alebo vtedy, keď pre následky úrazu je poškodený takmer vyradený zo života, a keď jeho predpoklady na uplatnenie v spoločnosti sú takmer stratené, nie je schopný sám sa obslúžiť a pod. Súd má možnosť, aby v každom jednotlivom prípade podľa svojej úvahy posúdil, aké zvýšenie náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia je

v konkrétnej posudzovanej veci primerané. Úvaha súdu nie je celkom neobmedzená, lebo právny predpis tým, že rámcovo stanovuje predpoklady pre vznik nároku na uvedenú náhradu v sume zodpovedajúcej základnému počtu bodov a pre vznik nároku na jej zvýšenie na dvojnásobok, stanovuje zároveň hľadiská, ku ktorým treba prihliadať, a ktorými je úvaha súdu o miere primeranosti zvýšenia v jednotlivých prípadoch hodných osobitného zreteľa usmerňovaná.

V prejednávanej veci bolo z hľadiska skutkového stavu zistené, že žalobca utrpel úraz vo veku 21 rokov, stratil schopnosť uchádzať sa o štúdium medicíny a pokračovať v aktívnej športovej činnosti, trpí zvýšenou únavou, zníženou schopnosťou pamäti, poruchou čuchu, má ťažkosti v psychickej oblasti a uvedomuje si zníženú kvalitu života. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že žalovaná vyplatila žalobcovi náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške zodpovedajúcej základnému bodovému hodnoteniu, t.j. v sume 93 000 Sk.

Vychádzajúc z uvedeného skutkového stavu možno súhlasiť s právnym názorom odvolacieho súdu, že u žalobcu ide o prípad hodný osobitného zreteľa v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965, a že popri už poskytnutej náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume zodpovedajúcej základnému bodovému hodnoteniu prichádza u neho do úvahy nielen zvýšenie tejto náhrady podľa § 6 ods. 2 uvedenej vyhlášky, ale aj zvýšenie nad limit stanovený v § 7 ods. 2 tohto predpisu. Napriek tomu sa však nemožno stotožniť s jeho názorom, že je namieste zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia až na dvadsaťnásobok základného bodového hodnotenia (teda o devätnásťnásobok základného bodového hodnotenia). Takéto zvýšenie, ako už bolo uvedené, pripúšťa súdna prax v prípadoch, kedy u poškodeného došlo k veľmi výraznému obmedzeniu či k strate jeho možnosti spoločenského uplatnenia v porovnaní s jeho vysokou a mimoriadnou úrovňou kultúrnych, športových alebo iných aktivít v dobe pred vznikom škody, alebo vtedy, keď pre následky úrazu je takmer vyradený zo života a keď jeho predpoklady na uplatnenie v spoločnosti sú takmer stratené, nie je schopný sa sám obslúžiť a pod. Podľa názoru dovolacieho súdu v porovnaní s uvedenými prípadmi v danej veci zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia až o devätnásťnásobok nevystihuje rozsah, v akom je žalobca obmedzený v ďalšom živote a vo svojom uplatnení v spoločnosti.

So zreteľom na uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v dovolaními napadnutom zmeňujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania účastníkov zrušil

a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 veta za bodkočiarkou O.s.p.). Na odvolacom súde bude preto znovu zvážiť rozsah žalobcových obmedzení v živote a v jeho uplatnení sa v spoločnosti a s ohľadom na to odškodnenie primerane zvýšiť nad stanovený limit.

V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o trovách celého konania vrátane dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. januára 2008

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :